

izan daitezela, Aita, Zu Nirekin eta Ni Zurekin bat garen bezala. Horrela munduak sinetsiko du» (Jn 17, 21). San Joan Paulo II.ak behin eta berriz esan zuen Elizak «batasunaren etxe eta eskola» izan behar duela⁵⁹. Horregatik, sinodalagoak izan nahi dugu eta batasuna gehiago bizi, ebanjelizatzaileraginkorrago izateko. Entzuteko, diszernimendua egiteko, elkarrizketarako eta erabakitzekeo prozesuak hasi nahi ditugu, testigu hobeak izan gaitezen eta gure garaikideak interpela ditzagun Jainkoari buruzko galderaz, sinesmenaz eta gure izatearen azken helburuaz, zentzuaz.

90. Misiorako behar dugun elkartasun hau lortu ezinezkoa izango da erantzunkidetasunik izan gabe. Sinodaltasuna esatean, ez gara iritzien ikerketa soziologikoaz ari, ezta gehiengoa eta gutxiengoa duen parlamentuaz ere. Espirituari entzuteaz ari gara eta eliz elkartean egindako bereizmen edo diszernimendu-ahaleginaz; horretan denok har dezakegu parte erabakiak lantzean, gero batzuek erabaki horiek hartu ahal izan ditzaten eta bultzatu, denon artean aurrera eramateko. Nor bere kristau elkartean partaide izan eta erantzukizunez inplikatu ezean ezin izango da horrelakorik egin. Horretako, elkarrizketarako guneak antolatzen jarraitu beharko dugu, hizketaldi egiatia izanez eta iritzi-harreman barea.
91. Artzainok (Gotzainak, apaizek...) lehenbizikoak izan behar genuke Gipuzkoako gure elkarteetan sinodaltasun hau bultzatzen. Horretako, kontseiluak antolatu beharra dago gure kristau elkartean esparru ezberdinetan, sentiberatasun eta karisma guztien ordezkari izango diren kontseiluak, eta, orobat, elkarri entzuteko, elkarrizketarako eta erabakitzekeo prozesu egiazkoak sustatu behako dira. Kontuan izan behar dugu, hala ere, «elkarrizketa sinodalean hitz egiteak bezainbat balio duela entzuteak. Kontua ez da hizlari bat besteei gailentzea edota argudio sendoz besteen iritzia gezurtatzea, baizik eta begirunez adieraztea, Espirituak baliagarritzat iradokia dela kontzientzia garbiz uste dena»⁶⁰. Duela gutxi argitaratua den Sinodaltasunaz egindako Sinodoaren *Bukaerako Dokumentuak* lagunduko digu prozesu garrantzitsu honetan sen-

dotzen eta aurrera egiten. Hori nola egin zehaztu beharko da kristau elkarte guztietan eta elizbarrutiko gure Elizaren jarduera guztia zeharkatu beharko du. Sinodoaren *Bukaerako Dokumentua* beren elkarteetan, ahal den heinean, ezagutaraztera eta lantzerako gonbidatzen ditut parroko guztiak, eta dokumentu horretan proposatua zehazten saiatzera, beren ardurapean dituzten elkarteen bitzarako dagokionean. Eta pazientziaz antolatzera elkarri entzuteko, elkarrizketarako eta parte hartzekeo prozesuak beren elkarteetan.

2.4. Lurralde berrantolaketa misiorako

92. Laugarren prozesuaz ere hitz egin nahi nizuke: lurraldearen eta parrokien berrantolaketaz, alegia. Aldi bakoitzean, «ereite-politika» berrikusi eta berriz diseinatu behar da. Denborak aldatu egiten dira eta egokitu beharra dago. Misioa, ebanjelizazioa eta Gipuzkoako kristau-belaualdi berrien etorkizuna dago jokoan. Baliteke berrantolaketak, aurren-aurrenik, inguruabarrak eskatutako errealismoari erantzun nahi izatea; hala ere, badakigu badela, egiaz, motibazio garrantzitsuagoa: misioa eta kristau elkartearen etorkizuna. Garai egokia dugu, beraz, oraingo hau bakean, alaitasunez eta apaltasunez bizitzeko, Jaunaren «artalde txikia» garela jabeturik eta Elizaren misioa ahalik eta era eraginkorrean aurrera eraman nahi dugula jakinik, lankidetzan, diszernimendua, elkarrekiko harremana eta elizbarrutian elkartasuna, komunioa, indartuz.

Irtenbideak eta egokitzapenak

93. Elizaren historian bigarren une batean sortu ziren parrokiak: hasieran lurralde bati lotua ez zegoena egoiliar edo sedentario bihurtu zenean. Elkarte txiki malguagoetan antolatuak zeuden lehen kristauak, etxeetan bildu ohi ziren eta han ospatu ohi zuten Eukaristia eta egiten otoi-tza elkarrekin. Etxeko liturgia utzirik, parrokiak sortu ziren, batez ere kristau-fedea hiriez kanpora hedatzen hasi zenean eta herrietan kristaubatzarrak sortzen asi zirenean; orduan, bilera-lekuak eta eliz eraikinak, tenpluak, eraikitzen hasi ziren. Gipuzkoan orain duguna ez da beti hala izan. Adibidez, orain 75 urte arte ez ginen inoiz ere elizbarrutia izan; beste elizbarruti handiago batzuetako zati ginen. Gure herri eta hi-

⁵⁹ San Joan Paulo II, *Novo millennio ineunte* Gutun apostolikoa (2001), 43. zk.

⁶⁰ Nazioarteko Komisio Teologikoa, *Sinodaltasuna Elizaren jardueran eta misioan* (2018), 111. zk.

rietan ikusten ditugun eliz eraikinak ez dira beti hor izan, mendeetan zehar eraiki zituzten. Urte askotan, eraikin horiek ez ziren parrokia izan, tenplu soilak baizik, eta gurtza-lekuak. Joan zen mendearen azken hamarkadetan parrokia berri asko eratu zuten, herri handietan eta hirietan batik bat, lehen zeuden parrokietatik bereiziz. Tenplu berriak ere eraiki zituzten eta lokalak ere bai haurrei eta gazteei katekesia emateko eta kristau-taldeak hartzeko, urte askoz kementsu izan baitziren. Une hartan ziren beharrei eta egiten zituzten diszernimenduei erantzuteko irtenbide eta egokitzapenak bilatzen saiatu ziren. Gaur egun gauzak, zalantzarik gabe, oso bestelakoak dira, eta azken hamarkadetan areago.

Berrikuste beharrezkoa

94. Parrokiak «jarraitzen du izaten bataiatu gehientzat bere fede-bizitzarako erreferentziarik nagusiena»⁶¹. Beti dugu elkarte jakin baten beharra sinesmena eta sakramentuak ospatzeko, Jainkoaren Hitza entzuteko ea senideekiko maitasuna bizitzeko. Hala ere, hurbil egotea ez da gaur egun faktore erabakigarria elkarteak eratzeko⁶². Egokiera du bakoitzak nahi duen tokian bizitzeko eta bere fedearen partekatzeko, agian ez etxetik gertuen duen elkartean. Nolabaiteko lurraldetasun-printzipioa beti izango da, baina gaur ditugun parroki esparru zehatzak aldatu egingo dira etorkizunean. Parroki elkartean esparrua zabalagoa izango da, baita parrokiaren arteko lankidetzaren ere. Herri batzuetan, tenpluak noizbehinkako kulturako erabiliko diren arren, kristau elkarteak inguruan dituztenekin elkartu eta sendotu beharko dute. Urteak dira ikusten ari garela ezin izango dugula ziurtatu orain ditugun parrokia guztietan zerbitzu guztiak eskaintzea, ezta elkarte-bizitza, bere alderdi guztietan, mantentzea ere. Aspaldidanik ari gara hori sumatzen eta saiatu gara toki batzuetan irtenbideak bilatzen, batzuetan arrakasta lortuz eta beste batzuetan ez. Gure egoera oso ezberdina da hirigune handietan eta herri txikietan. Tentsio-egoera bizi dugu aspaldidanik gure elizbarrutian hari honetan, batez ere apaizak gutxi direlako eta tradizionalki ia dena apaizaren ardurapean egon

izan delako. Bakez eta pazientziaz lanean jarraitu beharko dugu gure kristau elkartean lurralde-antolaketa eraberritzen. Baina erabakitasunez egin beharko dugu, zenbait elkarte dagoeneko, objektiboki, arreta hobearen beharrean dagoelako eta diszernimendua egiten eta bideak ebakitzen saiatu behar dugulako gure lurraldean, etorkizuneko kristau-belaunaldientzat. Nolanahi ere, honako honek eragin behar digu beti eta kasu guztietan: gure kristau elkartei arreta hobea eskaini nahiak eta Ebanjelioa iragartzen jarraitu beharrak.

Bereizmen, diszernimendu, irekia

95. Argi dago oraingo parrokia batzuek orain arte bezala eratuak egoteari utziko diotela. Batzuek desgertu egingo dira edota beste era batera taxutuak geldituko, batik bat hirigune handietan. Arreta pastorala eskaintzea ere ez da parrokiaren hain mende egongo eta misiolari-talde edo pastoral arreta-talde erantzule jardun beharko dute. Talde horiek apaizek, diakonoek, erlijioso-erlijiosek eta laikoek osatuko dituzte. Parrokiaren arteko lankidetzaren eta eskualdeko edo Pastoral Barrutikaren lan egiteko era berrikusi beharra dago eta bultzatu beharra. Gauza bera oraingo Artziprestaldean antolaketa edo eraketa. Datozen urteetan, batuak gertatuko dira administratiboki parrokia asko, batez ere lan ordezkatzaileari, subsidiarioari, dagokionean. Honek ez du esan nahi tenpluak itxiko ditugunik. Ezinbestekoa gertatuko da fededunak batzea ospakuntza liturgikoetarako eta beste zenbait eliz ekintzarako. Ematen ditugun zerbitzuak egokiago ordenatu eta antolatu beharko ditugu: Eukaristia eta gainerako sakramentuen ospakizunak, hileta-mezak, katekesia, Caritasen zerbitzuak eta beste pastoral jarduerak batzuek, hala nola, animazio espirituala, fededunen formazioa. Bestalde, talde misiolariak, «arduradun talde», edota «pastoral ekipo» ere deituak, nola eratu ikusi beharko dugu; gizaseme eta emakume laikoek, erlijioso eta erlijiosek, diakono eta apaizek osatuko dituzte halako taldeak. Eta beti ere, gure elkartei arreta hobea eskaintzea eta ebanjelizazioa animatzea helburu harturik. Bereizmen-lan hori, diszernimendu hori, egiten ari gara. Garrantzitsua da kristau elkarteak, ilusio berriz, parte hartzea gure elizbarrutiko Elizaren aurpegi zehatza eraberritzeko ahalegin honetan⁶³.

61 Frantzisko, *Evangelii gaudium* Aholku-hitz apostolikoa (2013), 28. zk.

62 Kleroarentzako Kongregazioa, *La conversión pastoral de la comunidad parroquial al servicio de la misión evangelizadora de la Iglesia* (2020), 8. zk.

63 Ibid., 10. zk.

Bizia duten lekuak

96. Garbi izan behar dugu gure kristau elkarteek beti izan behar luketela bizia duten lekuak, sinesmena, ospakuntza alai eta duina, zerbitzua, diszernimendua, entzutea eta parte hartzea eta, batez ere, deia egin eta ebanjelizatzea bultzatzeko lekuak. Pertsona ezberdinen trebetasun eta talentuez baliatzen jakin behar genuke, dohain eta karisma ezberdinak izateak dakarren aberastasunaz jabetzen. Parrokietan benetako bizitasuna erakutsi behar genuke. Lurralde edota toki baino gehiago, elkarrekin bizitza eta aberastasuna izan behar genuke parrokietan, nork bere tokia eta kide izatea aurkituko duen gunea. Espiritu Santuak ikusaraziko dizkigu biderik egokienak.
97. Elkarrekin hasitako analisia sakontzen jarraitzekotan gara datozen hilabeteetan, eta gure

parrokietan eta eskualdeetan konprometituak dauden pertsonekin (apaiz, diakono, erlijioso-erlijiosa, laiko) hasierako ekipoak eratzten saiatu nahi dugu, parrokietan, eskualdeetan, pastoral barrutietan, elkarteekin ekin diezaioten diszernimendu-prozesu eraginkor eta bare baina ezindudatuzkoari, horrek eraman gaitzan gure elkarrekin bizitza hobeki berrantolatzea, lehentasuna zein toki eta eliz zerbitzuri eman ikustera, liturgi ospakizunak hobeto razionalizatzea eta katekesi-prozesuak eta espiritualtasuna lantzea hobeki egiteko gunek batzera. Hala berean, ondarea eta ondasunak erarik onenean antolatzen eta kudeatzen lagundu behar digu diszernimendua, misioaren zerbitzura egokitu daitezen eta elkarrekin bizitza mantentzen lagun dezaten. Beharrezko izango da horretako profesionalen laguntza izatea (agian jubilatutako boluntarioak), ekonomia gaitan adituak eta bere denbora lan horretan eman dezaketenen pertsonak.

IV. POSIBLE DIREN AMETSAK

98. Orain Gipuzkoako kristau elkarte osoarekin amets posible batzuk konpartitu nahi nituzke, gure elizbarrutiko bizitzan eragin behar dugula uste dudalarik, eta, aldi berean, etengabeko berrikuntza eta eraberrikuntza prozesu honetan aurrera goazela. Berriak ez diren arren, baliteke batzuk handinahiak izatea. Epe ez oso luzean egin ditzakegun gauzak dira. Izan ere, batzuk egiten ari dira jada; beste batzuk, hasierako faseetan daude. Zuekin amestu eta, ahal bada, gure elizbarrutian etorkizun hurbilean pixka bat gehiago bultzatzea gustatuko litzaidakeen kontuak dira. Elkarrekin amestea, estimulagarria izan eta gure konpromisoa eragin nahi duen gogoeta ariketa da. Eskatuko nizueke bakoitzak, bere mailan eta bere arduraren, dagokion bere aldetik jartzea, errealismoz eta Itxaropenez.

Amets egiten dut Gipuzkoako kristau bakoitzak –gaztea edo nagusia izan– egun bakoitzeko liturgiaren Ebanjelioa irakurri ahal izatea eta Jainkoaren Hitza ardatz duen otoitz une txiki bat egitea (liburuak eta gailu mugikorretarako aplikazioak daude, eta erabil daitezke). Etxe bakoitzean «otoitzaren txokoa» ere irudikatu nahi nuke (ikonoa eta irudia, gurutzea, Ama Birjina txiki bat, Biblia, kandela...), familiako kide bakoitzak noizbait otoitz egin edo elkarrekin bildu eta otoitz txiki bat egin ahal izateko. Eta gure parrokietan eta gure taldeetan pentsatuz: asko izango litzateke amestea parrokia bakoitzak, Eukaristiaren ospakizunaz harago, noizbehinka elkarrekin otoitzari eskainitako egun bat izatea Elizaren eta munduaren beharreatatik, bokoengatik eskatzeko?

1. Gure espiritu-bizitza zaindu

99. Gure fede-bizitza, gure espiritu-bizitza indartzea, adierazi dugun bezala, funtsezkoa da.

100. Amets egiten dut gazte guztiek kurtsoan zehar bi asteburu erreserbatu ahal izatea (Abendualdia-Garizuma), erretiratzeko, «Jaunarekin egoteko gelditzea» eta fedean sakontzeko eta otoitzegatik